

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

М. В. Тонкошкур

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни

«МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ»

*(для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного
рівня магістр спеціальності 8.14010301 – «Туризмознавство»)*

Харків
ХНУМГ
2013

Тонкошкур М. В. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Міжнародний туризм» (для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня магістр спеціальності 8.14010301 – «Туризмознавство») / М. В. Тонкошкур, Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х. : ХНУМГ, 2013. – 20 с.

Автор: М. В. Тонкошкур

Рецензент: д.е.н, проф. І. М. Писаревський

Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол засідання № 1 від 28 серпня 2012 р.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	4
1 ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ	5
2 МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	8
3 САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА	15
4 РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНА (КОНТРОЛЬНА) РОБОТА	16
СПИСОК ДЖЕРЕЛ	18

ВСТУП

Дисципліна «Міжнародний туризм» є однією із найголовніших навчальних дисциплін з підготовки спеціалістів та магістрів зі спеціальності «Туризмознавство». Саме ця дисципліна закріплює знання та остаточно формує навички майбутніх спеціалістів туристської галузі.

Метою навчальної дисципліни «Міжнародний туризм» є поглиблення і розширення теоретичних знань, вмінь та практичних навичок студентів у питаннях методології здійснення досліджень світових туристичних потоків, тенденцій їх формування та організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму.

Важливою складовою сучасної туристської науки – є визначення шляхів подальшого розвитку туризму в сучасних умовах із використанням існуючих туристських ресурсів. Під час вивчення даної дисципліни студенти будуть працювати з офіційною статистичною інформацією UNWTO, що надасть їм можливість навчитися об'єктивно визначати основні тенденції розвитку міжнародного туризму, використовувати різноманітні методи дослідження та обробки інформації.

Крім того, значна увага приділятиметься суб'єктам міжнародної туристської діяльності, насамперед транспортному обслуговуванню, питанням використання систем бронювання при пошуку турів на сайтах туроператорів; особливостям роботи з друкованими матеріалами туроператорів; особливостям ціноутворення при формуванні та продажу турпродукту, принципам використання комп'ютерних систем бронювання авіаквитків тощо.

Більшість цих питань розглядатиметься під час проведення лекційних, і практичних занять, а закріплення матеріалу та його систематизація передбачена під час виконання контрольної роботи, що зумовлює її актуальність та доцільність.

1. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття — форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання розрахунково-графічної роботи.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення. Практичне заняття — форма навчального заняття, спрямована на формування вмінь та навичок виконання певних видів управлінської діяльності, а саме пошук напрямів покращення діяльності підприємства – бази практики. У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або у малих групах (при попередньому поясненні викладача) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності, аналізують ситуаційні вправи (кейси). Розгорнутий план проведення практичних (семінарських) занять з основними питаннями для обговорення на семінарі та форми завдань наведено у методичних вказівках до проведення практичних (семінарських) занять та організації самостійної роботи. Далі наводиться скорочений план семінарських (практичних) та лабораторних занять. (таблиця 1.1)

Таблиця 1.1 – Опис змісту практичних занять

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань). Практичні заняття	Години
1	2	3
Модуль 1. «Міжнародний туризм»		
ЗМ 1.1. Міжнародний туризм та його роль у світовому економічному розвитку		
Практичне заняття № 1 <i>Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу</i>	<u>Мета:</u> вивчення особливостей становлення туризму як масового явища. Провести порівняльний аналіз двох ключових подій в історії туризму: ✓ перше сходження на гору Монблан; ✓ організація Томасом Куком першої комерційної поїздки потягом. З'ясувати: ✓ фактори, що сприяли здійсненню цих подій; ✓ особливості організації; ✓ основний вплив, що спричинили ці події на подальший розвиток туризму.	2
Практичне заняття № 2 <i>Статистика в туризмі</i>	<u>Мета:</u> проведення аналізу основних тенденцій розвитку міжнародного туризму в світі. За допомогою статистичного щорічника UNWTO Tourism Highlights провести аналіз розвитку туризму за останні п'ять років у визначеній країні.	2

1	2	3
	<p>Розрахувати відносні показники (середній дохід від одного туризму, темпи зростання тощо), що характеризують рівень розвитку туризму у визначеній країні.</p> <p>Порівняти ці показники із загальносвітовими та регіональними значеннями.</p>	2
ЗМ 1.2. Характеристика світового ринку туристичних послуг		
<p>Практичне заняття № 3 <i>Туристичне районування світу</i></p>	<p><u>Мета:</u> вивчення туристських макрорегіонів та субрегіонів.</p> <p>Визначити найбільш популярні щодо кількості туристів субрегіони.</p> <p>Проаналізувати основні тенденції розвитку туризму в них.</p> <p>Порівняти із загальносвітовими тенденціями.</p>	2
<p>Практичне заняття № 4 <i>Місце України на ринку міжнародного туризму</i></p>	<p><u>Мета:</u> вивчення основних закономірностей розвитку міжнародного туризму в Україні.</p> <p>Проаналізувати основні тенденції розвитку міжнародного туризму. Визначити:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ структуру виїзного та в'їзного туризму за видами; ✓ структуру виїзного туризму за країнами відвідування; ✓ структуру в'їзного туризму за країнами; ✓ відповідність тенденцій розвитку туризму в країні загальносвітовим тенденціям. 	2
ЗМ 1.3 Організаційно-економічні умови діяльності підприємств на ринку міжнародного туризму		
<p>Практичне заняття № 5 <i>Франчайзинг у готельному господарстві</i></p>	<p><u>Мета:</u> ознайомлення з особливостями франчайзингу у готельному господарстві та туризмі</p> <p>Використовуючи друковані каталоги туроператорів визначити найбільш поширені по певних країнах готельні мережі.</p>	2
<p>Практичне заняття № 6 <i>Міжнародні позначення, що використовуються у готельному господарстві</i></p>	<p><u>Мета:</u> знайомство студентів з загальними принципами укладання договорів між туроператорами та засобами розміщення та визначення умовних позначень, що використовуються при визначенні характеристик готелю, готельного номеру, харчування тощо.</p>	

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
	Ознайомитися з загальними принципами укладання договорів між туроператорами та турагентами та визначити сутність та значення умовних позначень та скорочень, що використовуються при визначенні характеристик готелю, готельного номеру, харчування тощо	2
Практичне заняття № 7 <i>Туристські формальності</i>	<u>Мета:</u> отримання навичок щодо підготовки документів для подання в посольство з метою отримання візи Отримати навички щодо оформлення візових документів	2
Практичне заняття № 8 <i>Особливості просування туристського продукту</i>	<u>Мета:</u> ознайомлення з особливостями просування турпродукту (бренду туроператора) під час туристських виставок Ознайомитися з особливостями надання інформації туроператорами турагентам для подальшого просування турпродуктів.	2
Практичне заняття № 9 <i>Особливості просування туристського продукту: автобусний туризм</i>	<u>Мета:</u> отримання студентами навичок роботи із друкованими каталогами туроператорів спеціалізованого ринку Отримати навички роботи із друкованими каталогами туроператорів спеціалізованого ринку (автобусні тури), а також з вибору найкращого туру за певними особливостями із переліку схожих	2
Практичне заняття № 10 <i>Транспортне обслуговування туристів</i>	<u>Мета:</u> ознайомлення студентів з принципами організації регулярних та чартерних авіарейсів, а також особливостями роботи low-cost авіакомпаній Ознайомитися з принципами організації регулярних та чартерних авіарейсів, а також особливостями роботи low-cost авіакомпаній.	2
Практичне заняття № 11 <i>Транспортне обслуговування туристів</i>	<u>Мета:</u> отримання навичок щодо бронювання, оформлення та читання авіаквитків; визначення поняття електронний квиток Отримати навички щодо користування комп'ютерними системами бронювання авіаквитків	2
Практичне заняття № 12 <i>Транспортне обслуговування туристів</i>	<u>Мета:</u> знайомство студентів з принципами організації круїзів Ознайомитися з принципами організації та особливостями проведення круїзів	2

2. МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Становлення сучасних форм розвитку та державного регулювання міжнародного туризму в країнах світу

1. Мета заняття: вивчення особливостей становлення туризму як масового явища.

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

✓ вплив «промислової» та «транспортної» революцій на розвиток туризму;

✓ сутність та мета дослідницьких експедицій у Новий час

✓ роль Томаса Кука у становленні масового комерційного туризму;

✓ гірські організації та їх роль у популяризації туризму

✓ особливості формування транспортної інфраструктури

✓ особливості розвитку туризму у першій половині ХХ ст.

3. Завдання на практичне заняття: визначити основні фактори, що сприяли становленню туризму як масового явища; ознайомитися з основними тенденціями його розвитку у ХІХ – ХХ ст.

4. Методика проведення практичної частини заняття:

✓ З'ясувати основні передумови та визначити конкретні історичні події, що сприяли популяризації подорожей і Новий час, навести приклади.

✓ Провести порівняльний аналіз двох ключових подій в історії туризму: перше сходження на гору Монблан та організація Томасом Куком першої комерційної поїздки потягом. Визначити вплив, що спричинили ці події на подальший розвиток туризму.

✓ Визначити основні особливості формування туристської і транспортної інфраструктури з середини ХІХ до кінця ХХ ст.

✓ Визначити основні тенденції розвитку міжнародного туризму окремо у першій та другій половинах ХХ ст.

5. Питання для самодіагностики:

1. Розкрийте сутність поняття «транспортна революція»?

2. Яку роль у становленні і розвитку турсервісної справи зіграв Томас Кук?

3. Визначте, чим характеризувався процес розвитку гірського руху в Європі в ХІХ – ХХ ст.

4. Яким чином відбувався розвиток міжнародного туризму в країнах Північної Америки наприкінці ХІХ – початку ХХ ст.?

5. Охарактеризуйте найбільш популярні європейські туристські центри початку ХХ ст.

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5].

Практичне заняття № 2

Статистика в туризмі

1. Мета заняття: проведення аналізу основних тенденцій розвитку міжнародного туризму в світі .

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ основні показники, що характеризують рівень розвитку туризму;
- ✓ принципи підрахунку кількості іноземних туристів;
- ✓ основні тенденції розвитку міжнародного туризму в світі.

3. Завдання на практичне заняття: ознайомитися з загальними тенденціями розвитку міжнародного туризму в світі

4. Методика проведення практичної частини заняття:

Використовуючи статистичні показники, що друкуються у статистичних щорічниках UNWTO Tourism Highlights:

- ✓ визначити загальні тенденції розвитку туризму в світі;
- ✓ розрахувати відносні показники (насамперед надходження від одного туриста), що додатково можуть характеризувати рівень туризму в певних регіонах та країнах

5. Питання для самодіагностики:

✓ Які країни є лідерами з кількості іноземних туристів та доходів від міжнародного туризму?

✓ Які основні тенденції розвитку міжнародного туризму в світі?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5].

Практичне заняття № 3

Туристичне районування світу

1. Мета заняття: вивчення туристських макрорегіонів та субрегіонів.

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ основні принципи географічного районування;
- ✓ особливості районування згідно UNWTO;
- ✓ поняття «макрорегіон» та «субрегіон»;
- ✓ склад макрорегіонів та субрегіонів

3. Завдання на практичне заняття: отримати навички щодо визначення основних тенденцій розвитку туризму у певному регіоні, базуючись на об'єктивних статистичних даних

4. Методика проведення практичної частини заняття:

- ✓ Визначити найбільш популярні щодо кількості туристів субрегіони.
- ✓ Проаналізувати основні тенденції розвитку туризму в них.
- ✓ Порівняти із загальносвітовими тенденціями.

5. Питання для самодіагностики:

✓ Який із макрорегіонів світу є найбільшим за кількістю туристів та

доходами від них? Аргументуйте відповідь.

✓ Які фактори стримують розвиток туризму у Близькосхідному та Африканському регіонах?

✓ Чому, на Вашу думку, Американський макрорегіон, в останні роки остаточно поступився другим місцем у загальносвітовому рейтингу Азіатсько-Тихоокеанському регіону?

Практичне заняття № 4

Місце України на ринку міжнародного туризму

1. Мета заняття: вивчення основних закономірностей розвитку міжнародного туризму в Україні.

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ система статистичного обліку в туризмі;
- ✓ сутність та значення міграційних карток;
- ✓ методика розрахунку обсягів туристської діяльності

3. Завдання на практичне заняття: ознайомитися з загальними тенденціями розвитку міжнародного туризму в Україні

4. Методика проведення практичної частини заняття:

- ✓ Проаналізувати основні тенденції розвитку міжнародного туризму.
- ✓ Визначити: структуру виїзного та в'їзного туризму за видами; структуру виїзного туризму за країнами відвідування; структуру в'їзного туризму за країнами; відповідність тенденцій розвитку туризму в Україні загальносвітовим тенденціям.

5. Питання для самодіагностики

З яких країн до України приїжджає найбільша кількість туристів?

Чому спостерігається невідповідність між кількістю туристів та доходами від туризму в Україні?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5]

Практичне заняття № 5

Франчайзинг у готельному господарстві

1. Мета заняття: ознайомлення з особливостями франчайзингу у готельному господарстві та туризмі.

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ поняття франчайзингу;
- ✓ поняття роялті;
- ✓ права та обов'язки сторін при франчайзингових відносинах;
- ✓ найбільш відомі готельні мережі світу.

3. Завдання на практичне заняття: ознайомитися із представленістю найвідоміших готельних ланцюгів по масових напрямках відпочинку

4. Методика проведення практичної частини заняття:

Використовуючи друковані каталоги туроператорів визначити найбільш поширені по певних країнах готельні мережі.

5. Питання для самодіагностики

Які готельні мережі представлені в Україні?

Які відомі готельні мережі представлені в Туреччині, Греції, Єгипті, Іспанії?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5]

Практичне заняття № 6

Міжнародні позначення, що використовуються у готельному господарстві

1. Мета заняття: *знайомство студентів з загальними принципами укладання договорів між туроператорами та засобами розміщення та визначення умовних позначень, що використовуються при визначенні характеристик готелю, готельного номеру, харчування тощо.*

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ класифікація засобів розміщення;
- ✓ класифікація готелів: вітчизняний та світовий досвід;
- ✓ м'яка та жорстка квота місць;
- ✓ умовні позначення та скорочення.

3. Завдання на практичне заняття: ознайомитися з загальними принципами укладання договорів між туроператорами та турагентами та визначити сутність та значення умовних позначень та скорочень, що використовуються при визначенні характеристик готелю, готельного номеру, харчування тощо

4. Методика проведення практичної частини заняття:

✓ систематизувати умовні позначення та скорочення за наступними складовими: характеристика засобу розміщення, характеристика готельного номеру, характеристика послуг харчування;

✓ визначити найбільш важливі умовні позначення та скорочення.

5. Питання для самодіагностики

Що представляє собою «жорстка» та «м'яка» квота місць?

Які основні пункти потрібно передбачити в договорі між туроператором і турагентом?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5]

Практичне заняття № 7

Туристські формальності

1. Мета заняття: *отримання навичок щодо підготовки документів для подання в посольство з метою отримання візи.*

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ поняття і зміст туристських формальностей;
- ✓ особливості оформлення та подання документів для отримання візи;
- ✓ особливості оформлення документів для отримання Шенгенської візи.

3. Завдання на практичне заняття: отримати навички щодо розрахунку вартості страхового полісу та особливостей його виписки.

4. Методика проведення практичної частини заняття:

- ✓ заповнити візову анкету.

5. Питання для самодіагностики:

- ✓ Які випадки не вважаються страховими?
- ✓ Які чинники впливають на вартість страхового полісу? Охарактеризуйте їх.

- ✓ Які особливості страхування пасажирів та їх багажу на транспорті?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5]

Практичне заняття № 8

Особливості просування туристського продукту

1. Мета заняття: ознайомлення з особливостями просування турпродукту (бренду туроператора) під час туристських виставок

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ рекламні заходи в туризмі: виставка, семінар, міні-семінар, воркшоп (work-shop), інфотур тощо;
- ✓ інформаційні матеріали туроператорів: друковані каталоги, прайс-листи, спецпропозиції (SPO), Інтернет-розсилка;
- ✓ Інтернет-сайти туроператорів, особливості роботи.

3. Завдання на практичне заняття: ознайомитися з особливостями надання інформації туроператорами турагентам для подальшого просування турпродуктів.

4. Методика проведення практичної частини заняття:

- ✓ скласти порівняльну таблицю рекламних заходів в туризмі;
- ✓ визначити особливості просування турпродукту туроператорами через турагентства з використанням друкованих каталогів, Інтернет-ресурсів тощо.

5. Питання для самодіагностики:

Які рекламні заходи найчастіше використовують туроператори? На кого вони орієнтовані?

Яку інформацію надають на своїх сайтах туроператори?

Яка інформація на сайтах туроператорів доступна виключно для турагентів і лише за умови наявності логіну і паролю?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5]

Практичне заняття № 9

Особливості просування туристського продукту: автобусний туризм

1. Мета заняття: отримання студентами навичок роботи з каталогами туроператорів спеціалізованого ринку (автобусні тури до Європи).

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ поняття спеціалізованого ринку автобусних турів;
- ✓ характеристика туроператорів спеціалізованого туризму, що працюють на в Україні.

3. Завдання на практичне заняття: отримати навички роботи з друкованими каталогами туроператорів спеціалізованого ринку (автобусні тури до Європи) та вибору найкращого туру за певними особливостями із схожих.

4. Методика проведення практичної частини заняття:

- ✓ вивчити особливості роботи туроператорів спеціалізованого ринку (які спеціалізуються на організації пізнавальних турів в Європу);
- ✓ знайти схожі тури, визначити найбільш цікавого за певними показниками туру за рахунок порівняльного аналізу.

5. Питання для самодіагностики:

- ✓ Які типи туроператорів спеціалізованого ринку представлені в Україні?
- ✓ Які особливості роботи туроператорів спеціалізованого ринку автобусних турів в Європу?
- ✓ Чи є обґрунтованим використання терміну «екскурсійні тури»? Аргументуйте відповідь.
- ✓ Які послуги включені у вартість автобусних турів в Європу, а які потребують додаткової оплати?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5].

Практичне заняття № 10

Транспортне обслуговування туристів

1. Мета заняття: ознайомлення студентів з принципами організації регулярних та чартерних авіарейсів, а також особливостями роботи low-cost авіакомпаній.

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ чартер та типи чартерних перевезень;
- ✓ особливості організації регулярних авіап перевезень;
- ✓ сутність організації роботи low-cost авіакомпаній.

3. Завдання на практичне заняття: ознайомитися з принципами організації регулярних та чартерних авіарейсів, а також особливостями роботи low-cost авіакомпаній.

4. Методика проведення практичної частини заняття:

- ✓ визначити основні відмінності при організації різних типів авіаперевезень;
- ✓ скласти порівняльну характеристику за наступними окремими показниками, згідно з завданням викладача.

5. Питання для самодіагностики:

- ✓ Які бувають типи чартерів?
- ✓ Що представляє собою «жорстка» та «м'яка» квота місць?
- ✓ Які основні особливості роботи low-cost авіакомпаній?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5].

7. Завдання на самостійну роботу для підготовки до наступного практичного заняття:

- ✓ ознайомитися з сайтами low-cost авіакомпаній.

Практичне заняття № 11

Транспортне обслуговування туристів

1. Мета заняття: отримання навичок щодо бронювання, оформлення та читання авіаквитків; визначення поняття «електронний квиток».

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ комп'ютерні системи бронювання авіаквитків;
- ✓ бронювання та виписки авіаквитків;
- ✓ «електронний квиток».

3. Завдання на практичне заняття: отримати навички щодо користування комп'ютерними системами бронювання авіаквитків.

4. Методика проведення практичної частини заняття:

- ✓ визначити основні параметри, за якими проводиться пошук авіаквитків під час презентації системи бронювання авіаквитків Амадеус;
- ✓ скласти таблицю основних кодів, що використовуються в авіаквитках.

5. Питання для самодіагностики:

- ✓ Які із основних комп'ютерних систем бронювання авіаквитків представлені в Україні? Дати їм загальну характеристику.
- ✓ Які параметри треба визначити для пошуку авіаквитків?
- ✓ Які принципи оплати та виписки авіаквитків існують?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5].

Практичне заняття № 12

Транспортне обслуговування туристів

1. Мета заняття: ознайомлення студентів з принципами організації круїзів.

2. Основні питання, що розглядаються під час практичного заняття:

- ✓ залізничні круїзи;
- ✓ водні круїзи;
- ✓ основні круїзні компанії;
- ✓ основні круїзні території.

3. Завдання на практичне заняття: ознайомитися з принципами організації та особливостями проведення круїзів

4. Методика проведення практичної частини заняття:

- ✓ скласти порівняльну характеристику водних та залізничних круїзів

5. Питання для самодіагностики:

Яким чином класифікуються водні круїзи?

Які круїзні маршрути охоплюють територію України?

Які залізничні круїзні компанії Ви знаєте?

Які морські круїзні компанії Ви знаєте?

6. Література: основна [1,2,6]; додаткова [2,4,5]

3. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА

Для опанування матеріалу дисципліни «Міжнародний туризм» окрім лекційних, практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі. Самостійна робота з дисципліни складає 36 години та включає наступні форми:

- ✓ виконання контрольної роботи (РГР) (12 годин).
- ✓ опрацювання лекційного та додаткового навчального матеріалу для підготовки до практичних занять, проміжного та підсумкового контролю, а також робота у Moodle (24 години);

Питання для повторення та самостійного опрацювання

1. Які типи туроператорів виділяють у світовій практиці? Які різновиди туроператорів спеціалізованого ринку Ви знаєте?

2. Визначте основних туроператорів України за туристськими напрямками (Єгипет, Туреччина, Хорватія, Чорногорія, Болгарія, Туніс). Визначте українських туроператорів спеціалізованого ринку автобусних турів до Європи. Які відомі міжнародні туроперейтингові бренди представлені в Україні?

3. Як змінюються напрями діяльності туроператорів залежно від сезону?

4. В чому полягає різниця між комісійною та бонусною програмою туроператорів? В яких випадках нараховуються додаткові бонуси турагентам? В якій формі відбувається нарахування додаткових бонусів туроператорами турагентам?

5. Що включає в себе поняття «засіб розміщення»? Які види засобів розміщення найбільш поширені в Україні та світі? За якими параметрами класифікують готелі та аналогічні засоби розміщення?

6. Яким чином сезонність впливає на завантаження номерного фонду готелів і на вартість проживання? Які заходи має здійснювати готель з метою подолання наслідків сезонності?

7. Що представляє собою готельна мережа? На яких засадах формуються готельні мережі?

8. Як типи харчування надаються готельними підприємствами? Які умовні позначення використовуються для визначення типів харчування в готелях?

9. За якими параметрами туристи оцінюють стан готельної інфраструктури та якість обслуговування?

10. Які суб'єктивні фактори впливають на думку туристів про готель, його інфраструктуру та якість обслуговування?

11. Які умовні позначення використовуються для визначення типу розміщення, типу номерів тощо?

12. Назвіть міжнародні організації, що опікуються питаннями авіаперевезень. Визначте їх основні функції та напрями діяльності.

13. Назвіть основні комп'ютерні системи бронювання. Охарактеризуйте їх. Які комп'ютерні системи бронювання набули поширення в Україні?

14. Які авіакомпанії найбільш активно представлені на ринку пасажирських авіаперевезень України? Визначте основні аеропорти України?

15. Які літаки найчастіше задіяні при перевезенні пасажирів на середні та великі відстані?

16. Яким чином здійснюється виписка авіаквитка? Що таке «електронний авіаквиток»?

17. Які типи чартерів виділяють? З якими авіакомпаніями співпрацюють українські туроператори при організації чартерних авіаперевезень туристів на масові курорти?

18. Які принципи використовують бюджетні авіакомпанії при організації польотів? Які бюджетні авіакомпанії представлені в Україні? Дайте їм характеристику.

19. Дайте характеристику поняттю «турфірма-консолідатор»?

20. В чому полягає різниця між поняттями «ваучер» та «путівка»? Що входить до турпаketу?

4. РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНА (КОНТРОЛЬНА) РОБОТА

Розрахунково-графічна робота (далі РГР) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та збором інформації та обробкою інформації.

Сутність та зміст роботи.

1. Визначити основні тенденції, що характеризують рівень розвитку міжнародного в'їзного туризму у зазначеній країні за останні 5 років. Для цього необхідно використовувати показники, що друкуються у статистичних щорічниках UNWTO Tourism Highlights.

2. Визначити, яким чином (тобто яка використовується методика) відбувається підрахунок в'їзних туристів. Дати характеристику цій методиці. З'ясувати, чи не змінювалась методика підрахунку в'їзних туристів у визначеній країні протягом аналізованого періоду.

3. Визначити рівень доходів від міжнародного туризму.

4. За допомогою рядів динаміки визначити показники абсолютного приросту, темпи зростання тощо.

5. Надати аналітичні пояснення отриманих результатів.

6. Визначити, на скільки розраховані тенденції відповідають аналогічним тенденціям по регіону та світу в цілому.

7. Визначити внесок країни у розвиток міжнародного туризму по регіону та світу в цілому. Для цього розрахувати показник питомої ваги.

8. Дати стисло характеристику туристським ресурсам, визначити найбільш важливі та перспективні види туризму для конкретної країни.

9. Зробити загальні висновки.

Робота подається у друкованому вигляді.

Варіанти:

1. Іспанія
2. Італія
3. Німеччина
4. Австрія
5. Угорщина
6. Велика Британія
7. Франція
8. Швейцарія
9. Фінляндія
10. Чеська Республіка
11. Болгарія
12. Польща
13. Греція
14. Кіпр
15. Туреччина
16. Єгипет
17. США
18. Канада
19. Мексика
20. Індонезія
21. Китай
22. Малайзія
23. Індія
24. Японія
25. Австралія
26. Таїланд
27. Туніс
28. ПАР

29. Бразилія
30. Аргентина

Розподіл варіантів здійснюється автоматично за допомогою системи дистанційного навчання Moodle

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов В. В. Історія туризму: підруч./ В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. – Харків: Видавництво «Форт», 2010. – 286 с.: іл.
2. Александрова А. Ю. Международный туризм / А. Ю. Александрова – М.: Аспект Пресс, 2001. – 461 с.
3. Биржаков М. Б. Введение в туризм. Издание 9-е, переработанное и дополненное / М. Б. Биржаков – СПб.: «Издательский дом Герда», 2007. – 576 с.
4. Вавилова Е. В. Основы международного туризма: Учебное пособие. / Е. В. Вавилова. — М.: Гардарики, 2005. – 160 с.
5. Гуляев В. Г. Туристские перевозки: (документы, правила формуляры, технология). / В. Г. Гуляев. – М.: Финансы и статистика, 2003 – 368с.: ил.
6. ДСТУ 3862-99. Ресторанне господарство. Терміни та визначення.
7. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги.
8. ДСТУ 4269:2003. Класифікація готелів.
9. ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства. Класифікація.
10. Жарков Г. Н. Правовое обеспечение международного туризма: Учебно-практическое пособие / Г. Н. Жарков. – К.: Кондор, 2004. – 486 с.
11. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 р. № 324/95 – ВР в редакції Закону України від 18.11.2003 р. № 1282.
12. Зорин И. В. Энциклопедия туризма: Справочник / И. В. Зорин, В. А. Квартальнов. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 368 с.
13. Ильина Е. Н. Туроперейтинг: организация деятельности. Учебник. – Е. Н. Ильина. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 480 с: ил.
14. Любіцева О. О. Методика розробки турів. Навчальний посібник. / О. О. Любіцева. – К.: Альтерпрес, 2003. – 104 с.
15. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) / О. О. Любіцева – К.: Альтерпрес, 2003. – 436 с.
16. Маринин М. М. Туристские формальности и безопасность в туризме. / М. М. Маринин. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 144 с.: ил.
17. Новиков В. С. Инновации в туризме. / В. С. Новиков. – М.: ИЦ «Академия», 2007. – 208 с.
18. Організація туризму: підручник / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покогодна та ін.; за ред. І.М. Писаревського. – Х.:ХНАМГ, 2008. – 541 с.
19. Осипова О. Я. Транспортное обслуживание. Обслуживание туристов: Учебник / О. Я. Осипова. – М.: Академия, 2006. – 384 с.
20. Основы туристской деятельности: учебник / Е.Н. Ильина, Г.И. Зорина, Е.В. Мошняга и др. – М.: Советский спорт, 2004.-200 с.

21. Писаревський І. М. Матеріально-технічна база готелів: підручник / І. М. Писаревський, А. А. Рябєв. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 276 с.
22. Писаревський І. М. Планування та організація туристських маршрутів: Підручник / І. М. Писаревський, М. В. Тонкошкур; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 304 с.
23. Сенін В. В. Організація міжнародного туризму. / В. В. Сенін. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 400 с.
24. Тонкошкур М. В. Туристське країнознавство: Підручник / М. В. Тонкошкур, М. М. Покоłodна, І. Л. Полчанінова; Харк. нац. акад. міськ госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 475 с.
25. Ушаков Д. С. Прикладной туроперейтингу: учебн. пособие. / Д. С. Ушаков. – М.: ИКЦ «МарТ», 2004 г. – 416 с.
26. Энциклопедия туриста / Е. И. Тамм, Ю. Н. Александров, А. Х. Абуков, и др. – М.: Большая Российская энциклопедия, 1993. – 607 с.

Навчальне видання

ТОНКОШКУР Максим Васильович

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни

«МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ»

(для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня магістр спеціальності 8.14010301 – «Туризмознавство»)

Відповідальний за випуск *І. М. Писаревський*

За авторською редакцією

Комп'ютерний набір *М. В. Тонкошкур*

Комп'ютерне верстання *М. В. Тонкошкур*

План 2013 р., поз. 465М

Підп. до друку 28.10.2013

Друк на ризографі

Зам. №

Формат 60 x 84/16

Ум. друк. арк. 1,2

Тираж 30 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківська національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,

вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4064 від 12.05.2011